

Я.

Яворски, Болеславъ Леополдовичъ — руски теоретикъ, род. 1879, възпитаникъ на Московската консерватория (Танеевъ) — авторъ на една нова система, почиваща върху тритонуса (гл. т.) — 6 полутона, въведена въ държавните срѣдни музикални училища въ Москва.

Ядасонъ, Саломонъ — Jadassohn, Salomon — компонистъ и теоретикъ, род. 13 авг. 1831 въ Бреслау, умр. 1 февр. 1902 въ Лайпцигъ, училъ въ Лайпцигската консерватория, при Листъ въ Ваймаръ, и композиция при Мор. Хауптманъ; следъ кратка диригентска дейност, 1871 бива назначенъ преподавателъ по теория и пиано въ Лайпцигската консерватория (1893 професоръ), Dr. phil. hon. c. отъ Лайпцигския университетъ. Отъ композициите на Я. за отбелязване сж: 4 симфонии, 2 увертюри и серенади — за оркестъръ, 2 клавирконцерта, 4 клавиртриа, 3 клавирквартета, 2 клавирквинтета, 100-тния псаломъ за хоръ, алтъ-соло и оркестъръ, 13-ти псаломъ за сопранъ, алтъ, органъ и оркестъръ, и други творби за хоръ и оркестъръ, серенади, прелюдии, fugи за пиано, мотети, хорове. Теоретични книги: „Хармония“ (1883), „Контрапунктъ“ (1884), „Канонъ и fuga“ (1884), „Формите въ творенията на музиката“ (1889), „Учебникъ по инструментация“ (1889), „Изкуство за модулиране и прелюдиране“ (1890), „Сжщност на мелодията“ (1899), „Генералбасть“ (1901) — по които сж се възпитавали цѣла редица випуски въ Лайпцигската консерватория.

Ядловкеръ, Херманъ — Jadlowker, Hermann — известенъ теноръ, род. 5 юлий 1879 въ Рига, училъ въ Виенската консерватория при Гензбахеръ, пѣлъ на разни оперни сцени въ Германия (1913—19), въ Берлинската държавна опера и въ Нью-Йоркския „Метрополитенъ опера“ (1910—12).

Яелъ, Алфредъ — Jaëll, Alfred — превъзходенъ пианистъ и даровитъ компонистъ, род. 5 мартъ 1832 въ Триестъ, умр. 27 февр. 1882 въ Парижъ, ученикъ на баща си (виолонистъ) по цигулка, още дете — уча-

ствава като солистъ въ концертите на Берио; осемгодишенъ, започва да учи пиано — тъй успѣшно, че десетгодишенъ, се явява за пръвъ пжтъ публично като концертантъ въ Венеция, следъ което предприема концертни обиколки въ Италия и южна Франция, после въ Холандия, Белгия и Парижъ, а — следъ Февруарската революция — въ Америка и, по-късно, въ Германия и Русия. Играта на Я. се е отличавала повече съ своята ефектностъ и изящество, отколкото съ глжбина и сила, но винаги силно харесвана отъ публиката. Композициите му се състоятъ отъ брилянтни салонни пиеси — (фантазии), транскрипции и аранжimenti на оперни мелодии за пиано. Неговата жена **Мария Яелъ** (по рождение Траутманъ), род. 1846 въ Шайнзецъ (Елзасъ), ученичка на Хенрихъ Херцъ, е била не само първокласна пианистка, даровита компонистка, но и музикална писателка за уважение. Тя е компонирала: единъ концертъ за пиано, единъ клавирквартетъ и други голѣми форми, и писала следните книги: „Музиката и психофизиологията“ (1895), „Ударътъ“ (1899), „Интелигентността и ритмътъ въ артистичното развитие“ (1905), „Ритмътъ на виждането и разединението на прѣститъ“ (1906) и др. ценни приноси къмъ естетиката на клавириата игра.

Якетъ — Jaquet или Glachet, Giacchetto, Jachetus и пр. — име на нѣколко компонисти, срещащи се въ сборниците отъ XVI ст., отъ които единъ — **Якетъ де Мантуа** — пѣвецъ въ катедралата на Мантуа (1527—28) е писалъ мотети, меси, химни и др.

Якини, Джузепе — Jacchini. Giuseppe — виолончелистъ въ Санъ Петроньо и членъ на Филхармоничната академия въ Болоня, писалъ 1697|1700: камерни, църковни триа и соло-сонати, както и камерни концерти за разни състави.

Якино, Карло — Jachino, Carlo — итал. компонистъ, род. 3 февр. 1887 въ Санъ Ремо, училъ въ музикалното училище въ Лука, и при Х. Риманъ въ Лайпцигъ, преподавателъ